

ПОДАЛЬШІ КРОКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Ціль сталого розвитку №11: Сталий розвиток міст і громад

Іщенко К. Ю. kateruna.ischenko@tsatu.edu.ua

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Децентралізація влади є однією з ключових реформ в Україні, спрямованою на забезпечення ефективного управління ресурсами та розвиток спроможних територіальних громад. Вона передбачає передачу повноважень, відповідальності та ресурсів від центральної до місцевої влади. З початку реформи в 2014 році було досягнуто значних успіхів, зокрема створення понад 1 400 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). Однак сучасні виклики, такі як війна, євроінтеграційні процеси та зміна соціально-економічних умов, вимагають нового підходу до реалізації децентралізаційних ініціатив [1].

Фінансова децентралізація є наріжним каменем реформи. Вона забезпечує громади ресурсами для виконання покладених на них функцій. За останні роки доходи місцевих бюджетів зросли майже вдвічі, однак багато громад продовжують залежати від дотацій з державного бюджету. Для забезпечення реальної фінансової незалежності необхідно:

1. Розширити базу місцевих податків і зборів. Введення податку на нерухомість, екологічних зборів та удосконалення адміністрування земельного податку може значно збільшити надходження до бюджетів громад [2].

2. Запровадити механізми фінансового стимулювання для громад, які досягають високих показників економічного розвитку. Це сприятиме конкуренції та підвищенню ефективності управління [3].

3. Залучати міжнародні гранти й інвестиції. Європейські програми, такі як Horizon Europe і Green Deal, можуть стати джерелом фінансування інноваційних проектів на місцевому рівні [4].

Розвиток управлінських компетенцій місцевих органів влади є важливим аспектом децентралізації. Удосконалення інституційної спроможності передбачає впровадження сучасних цифрових технологій, які полегшують взаємодію між громадянами та владою, а також сприяють ефективному адмініструванню.

1. Розробка та впровадження електронного документообігу на рівні громад, що скорочує час і витрати на управлінські процеси.

2. Використання інструментів електронної демократії, таких як онлайн-опитування, петиції, платформи для участі в бюджетуванні.

3. Проведення систематичного навчання посадовців органів місцевого самоврядування із залученням міжнародних експертів і партнерів [5].

Громадська активність і підзвітність органів влади є необхідними для розвитку демократичних процесів у громадах. Успішні приклади включають створення громадських рад, розвиток ініціативних груп та проведення регулярних консультацій із громадянами.

Особливо ефективними є бюджети участі, які дозволяють громадянам напряму впливати на розподіл фінансових ресурсів. За даними звіту Програми U-LEAD, громади, що активно використовують цей інструмент, показують вищі рівні довіри до місцевої влади [6].

Воєнні дії на території України створили нові виклики для децентралізації. Громади в прифронтових зонах потребують додаткової підтримки, зокрема у відновленні критичної інфраструктури, забезпеченні соціальних послуг і інтеграції внутрішньо переміщених осіб.

Залучення міжнародних організацій, таких як ООН, Міжнародний Червоний Хрест і Світовий банк, сприяє реалізації гуманітарних і відновлювальних проектів. Одним із прикладів є програми з відбудови шкіл і медичних установ, що фінансуються Європейським Союзом [7].

Децентралізація є одним із ключових критеріїв для вступу України до ЄС. Інтеграція європейських стандартів, таких як принцип субсидіарності, що забезпечує виконання завдань на найнижчому ефективному рівні, сприятиме підвищенню якості управління.

Також варто розглядати досвід європейських країн, зокрема Польщі та Естонії, які успішно реформували свої системи місцевого самоврядування. Їхній досвід у залученні громадян і впровадженні цифрових рішень може стати орієнтиром для України [8].

Підтримка віддалених і малих громад Особливої уваги потребують малі та віддалені громади, які стикаються з проблемами недостатнього фінансування та кадрового забезпечення. Розвиток міжмуніципального співробітництва є ефективним інструментом для вирішення цих проблем. Спільні проекти, такі як будівництво доріг, розвиток медичних і освітніх установ, дозволяють об'єднувати ресурси для досягнення спільних цілей [9].

Децентралізація влади в Україні демонструє значний потенціал для розвитку спроможних громад. Подальші кроки повинні включати зміцнення фінансової автономії, розвиток інституційної спроможності, підтримку громадської активності та інтеграцію європейських стандартів управління. Особлива увага має приділятися викликам, пов'язаним із війною, відновленням інфраструктури та забезпеченням соціальної згуртованості населення.

Список використаних джерел

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення 27.04.2025).
2. Міністерство фінансів України. Фінансова децентралізація: підсумки та перспективи. Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/financial-decentralization> (дата звернення 27.04.2025).
3. OECD. Fiscal Decentralisation in Eastern Europe. Режим доступу: <https://www.oecd.org/gov/fiscal-decentralisation.htm> (дата звернення 27.04.2025).
4. European Commission. Horizon Europe: Funding Opportunities for Local Communities. Режим доступу: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/> (дата звернення 27.04.2025).
5. U-LEAD with Europe. Розбудова спроможних громад в Україні. Режим доступу: <https://u-lead.org.ua/ua/> (дата звернення 27.04.2025).

Науковий керівник: *Ортіна Г. В., д.н. з держ. Упр., професор кафедри М&А Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*

МЕТОДИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Ціль сталого розвитку № 16: Мир та справедливість

Кондратенко Д. С. natalia.horbova@tsatu.edu.ua

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Збройні конфлікти являють собою збройні зіткнення між державами або між ворогуючими сторонами, які ведуть за собою неминучі людські втрати. З такою страшною ситуацією зіштовхнулася й наша країна. В цей час, як ніколи важливо потурбуватися про збереження прав та можливостей людини, таких як право на життя, свободу, безпеку та гідність. Тому так важливо розглядати ефективні методи збереження прав людини під час збройних конфліктів. Методи збереження прав людини під час збройних конфліктів включають в себе гуманітарні ініціативи, міжнародно-правові механізми, діяльність міжнародних організацій та громадянського суспільства. Права людини, які закріплені у діючих міжнародно-правових договорах, є результатом довготривалого історичного розвитку суспільно-політичної думки, поступового формування стандартів, що стали нормою для життя сучасного демократичного суспільства.